

Den 15. november 2004 afgav jeg en opfølgingsrapport vedrørende min inspektion den 14. januar 2004 af Arrestafdelingen i Horsens. I rapporten tilkendegav jeg at jeg afventede oplysninger og underretning vedrørende nærmere angivne forhold.

I den anledning modtog jeg en udtalelse af 28. januar 2005 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder udtalelser af 6. december 2004 og 10. januar 2005 fra Statsfængslet i Horsens.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.2. Toilet- og badefaciliteter

I et svar af 19. august 2004 fra afdelingslederen var det anført at man havde valgt at udsætte udskiftningen af håndsæbe og håndklæder med hhv. flydende håndsæbe og engangshåndklæder eller håndklæderuller til åbningen af det nye fængsel, og at beslutninger ”om ovenstående træffes centralt i Statsfængslet i Horsens”. Jeg tilkendegav at jeg forstod det anførte sådan at der af fængslets inspektion var truffet beslutning om for hele fængslets vedkommende at vente med opsætning af flydende håndsæbe mv. indtil åbningen af det nye fængsel, og at denne beslutning ikke (udelukkende) var begrundet i fængslets økonomiske forhold, men (tillige) i værdispildsbe-
tragtninger. Jeg anmodede fængslet om at oplyse om det var korrekt forstået og i givet fald at oplyse nærmere om dette værdispild (udgifterne ved opsætning af beholdere til papirhåndklæder og til brugte papirhåndklæder og eventuelt til flydende sæbe samt de skønnede merudgifterne ved brug af (engangs)beholdere med flydende sæbe og papirhåndklæder i stedet for almindelig håndsæbe og almindelige stoffhåndklæder). Jeg bad tillige om direktoratets bemærkninger hertil.

Fængslet har bekræftet at anstaltens ledelse har truffet beslutning om at undlade at udskifte almindelig håndsæbe med flydende håndsæbe og almindelige håndklæder med papirhåndklæder. Fængslet har henvist til direktoratets brev af 3. juli 2003 om den fremtidige ressourceanvendelse (jf. gengivelsen af dette brev i den endelige rapport, s. 11). Fængslet har desuden anført at fængslet under henvisning til at fængslet

forventes nedlagt i løbet af 1½ år, har prioriteret ressourcerne således at der for så vidt angår bygningsrelaterede spørgsmål kun afholdes udgifter der er strengt nødvendige.

Det fremgår af direktoratets udtalelse at fængslet telefonisk over for direktoratet har oplyst at fængslet ikke har foretaget nærmere beregninger af værdispildet.

Direktoratet har anført følgende:

”... i skrivelse af 26. marts 2003 orienterede [direktoratet] kriminalforsorgens fængsler, arresthuse og pensioner om (bl.a.) ombudsmandens henstilling om anvendelse af håndsæbe og engangshåndklæder eller håndklæderuller. Henstillingen gav anledning til, at enkelte institutioner tilkendegav, at de på grund af de udmeldte rådighedsbeløb fandt det vanskeligt at efterkomme henstillingen. Ved skrivelse af 3. juli 2003 til institutionerne tog direktoratet til efterretning, at enkelte institutioners økonomiske formåen kunne vanskeliggøre, at henstillingen blev efterkommet. Direktoratet understregede dog, at man lagde vægt på, at henstillingen indgik i institutionernes overvejelser i forbindelse med planlægningen af den fremtidige ressourceanvendelse. Ombudsmanden blev orienteret herom ved brev af 7. juli 2003.

Hensigten med skrivelsen af 3. juli 2003 var primært at sikre, at der ikke blev pålagt de enkelte institutioner uventede ekstraudgifter i daværende finansår. Direktoratet finder det derfor beklageligt, at Statsfængslet i Horsens har anvendt skrivelsen som grundlag for værdispildsbetragtninger i forbindelse med udflytningen til det nye fængsel, der på tidspunktet for ombudsmandens inspektion lå ca. 3 år ude i fremtiden. Direktoratet finder det tillige beklageligt, at statsfængslet ikke har beregnet, hvad værdispildet udgør. Under henvisning til, at der på nuværende tidspunkt rester ca. 1½ år til udflytningen, har direktoratet valgt ikke at pålægge statsfængslet at foretage udskiftningen.”

Jeg har noteret mig det oplyste. Da jeg ingen bemærkninger har til at direktoratet med den anførte begrundelse har valgt ikke nu at pålægge fængslet at udskifte håndsæbe og håndklæder, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Ad punkt 2.8. Gårdtursareal

Jeg noterede mig at der ville blive opsat bænke og antog at der var tale om bænke monteret på væggen og ikke rastepladsbænke. For en ordens skyld bad jeg dog om at

få oplyst om min antagelse med hensyn til hvilken type bænke der var tale om, var korrekt.

Fængslet har bekræftet min antagelse idet fængslet har oplyst at der er boltet hyldebæringer fast i lodrette vægstolper hvorpå der (den 9. september 2004) er monteret to høvlede og lakerede brædder. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.4. Vaskemaskiner og køleskabe

Ifølge et brev af 19. august 2004 fra afdelingslederen kunne de indsatte vælge at få sengelinned og håndklæder som lånes af afdelingen, vasket centralt hvis de ønskede det. I husordenen er det anført at de indsatte selv ”skal” vaske sengetøj og håndklæder mv. Jeg tilkendegav i den anledning at det efter min opfattelse burde fremgå af husordenen hvis der er mulighed for at få sengetøj og håndklæder vasket centralt.

Fængslet har telefonisk over for direktoratet oplyst at oplysningen i brevet af 19. august 2004 om muligheden for central vask skyldes en misforståelse, og at der derfor ikke er indføjet noget i husordenen om denne mulighed. Fængslet har samtidig beklaget fejlen. I den supplerende udtalelse af 10. januar 2005 har afdelingslederen oplyst at en ordning med mulighed for central vask ikke er indført fordi benyttelsen heraf ville betyde at der skulle ske modregning i selvforvaltningsbeløbet.

Direktoratet har henholdt sig til det af fængslet anførte.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 6.7. Aviser og bøger

Jeg noterede mig at udenlandske indsatte oplyses om at det er muligt at bestille bestemte udenlandske aviser hjem via skolen. Jeg gik ud fra at aviserne stilles gratis til

rådighed for de indsatte, men bad arrestafdelingen om at oplyse om det var korrekt antaget.

Jeg anmodede desuden om oplysning om hvorfra disse aviser bestilles, hvor hurtigt de kan skaffes hjem, og hvornår/hvordan de udenlandske indsatte orienteres om denne mulighed.

Da andelen af udlændinge i arrestafdelingen er højere end landsgennemsnittet, gik jeg desuden ud fra at afdelingen er omfattet af pligten til at stille i hvert fald én udenlandsk avis gratis til rådighed for de indsatte – eventuelt i form af en ordning med biblioteket om overtagelse af bibliotekets aviser efter en periode. Da arrestafdelingen ikke abonnerer på udenlandske aviser og heller ikke har en (fast) ordning med biblioteket om at overtage aviser efter en periode, bad jeg direktoratet om at oplyse hvorvidt arrestafdelingen lever op til forpligtelsen til så vidt muligt at stille gratis avis til rådighed for de udenlandske indsatte. Jeg bemærkede i den forbindelse at jeg gik ud fra at forpligtelsen til så vidt muligt at stille en gratis udenlandsk avis til rådighed kan opfyldes på andre (og bedre) måder end angivet i vejledningen til varetægtsbekendtgørelsen.

Fængslet har bekræftet at de udenlandske indsatte kan få en avis fra hjemlandet stillet gratis til rådighed hvis de ønsker det. Avisen bestilles fra kiosken BT-Centralen i Horsens som har kontakt til flere bladdistributører. Fængslet har oplyst at de fleste aviser kan skaffes, men der kan dog forekomme leveringsstop af kortere eller længere varighed på grund af udgivelses- eller forsendelsesproblemer. De fleste aviser kan dog skaffes hjem i løbet af ca. en uge. Fængslet har videre oplyst at de indsatte ved ankomsten til afdelingen af afdelingens talsmand orienteres om deres mulighed for at få aviser. Fængslet har telefonisk over for direktoratet oplyst at fængslet har meget få udenlandske indsatte der ikke forstår dansk.

Af en vedlagt husorden der er revideret den 1. december 2004, fremgår det at der i afsnittet om aviser er indføjet oplysning om at udenlandske aviser kan bestilles gennem talsmanden som kontakter nyankomne udenlandske indsatte.

Direktoratet har anført følgende:

”Direktoratet finder det mest hensigtsmæssigt, at ansvaret for information af de indsatte om (bl.a.) muligheden for at få en gratis avis stillet til rådighed påhviler fængslet/arrestafdelingen. Direktoratet har meddelt statsfængslet dette.
...”

Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til fængslets udtalelse og anført at direktoratet ikke har yderligere bemærkninger til arrestafdelingens ordning. Direktoratet har i den forbindelse bemærket at Arresthuset i Silkeborg i forbindelse med inspektionen den 7. april 2003 af dette arresthus beskrev en lignende ordning, jf. pkt. 6.7. i opfølgingsrapporten af 22. december 2003 vedrørende dette arresthus.

Jeg er enig med direktoratet i at ansvaret for information af de indsatte om (bl.a.) muligheden for at få en gratis avis stillet til rådighed bør påhvile fængslet/arrestafdelingen, og jeg har noteret mig at direktoratet har gjort fængslet bekendt med direktoratets opfattelse. Idet jeg også henviser til opfølgingsrapporten vedrørende Arresthuset i Silkeborg, hvor jeg henstillede til arresthuset at indføre oplysning i husordenen om den ordning som arresthuset havde, går jeg ud fra at arrestafdelingens husorden der som nævnt oplyser om muligheden for bestilling af aviser gennem talsmanden, vil blive tilrettet og herunder tilføjet oplysning om at (også) de udenlandske aviser stilles gratis til rådighed.

Heller ikke jeg har yderligere bemærkninger til det oplyste som jeg således har noteret mig.

Ad punkt 8.2.5. Kompetence mv.

Jeg noterede mig at der ville blive udfærdiget interne kompetenceregler vedrørende anvendelse af magt, og at direktoratet havde anmodet fængslet om at fremsende de

pågældende regler til direktoratet med henblik på videresendelse til mig. Jeg tilkendegav at jeg afventede modtagelsen af reglerne.

Fængslet har vedlagt en instruks af 6. december 2004 herom. Instruksen gælder både for fængslet og arrestafdelingen.

Jeg har noteret mig at der nu er fastsat interne kompetenceregler, og at disse tillige indeholder regler om underretning i tilfælde hvor beslutningen om magtanvendelse er truffet af en funktionær.

Ad punkt 8.3.6. Kompetence mv.

Jeg tilkendegav at jeg gik ud fra at ledelsen fremover i forbindelse med gennemgang af rapporterne også er opmærksom på overholdelse af kompetencereglerne og påtaler eventuelle overtrædelser heraf.

Fængslet har oplyst at fængslet fremover vil være opmærksom på den korrekte udfyldelse af observationscellerapporterne, herunder overholdelse af kompetencereglerne.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Fængslet havde ikke svaret på mit tidligere spørgsmål om hvem ”vagthavende leder (bagvagten)” i fængslets instruks omfatter, men havde alene oplyst at det primært er bagvagten som modtager underretning uden for normal arbejdstid. Jeg gik ud fra at vagthavende leder/bagvagten alene omfattede ledende medarbejdere, jf. det anførte i rapporten, men bad fængslet om udtrykkeligt at oplyse hvem (hvilken persongruppe) det omfatter. Jeg anmodede tillige om en uddybning af det anførte om at det ”primært” er bagvagten som modtager underretning uden for normal kontortid.

Fængslet har oplyst at funktionen som bagvagt varetages af fængselsinspektøren, vicefængselsinspektøren, økonomichefen, personale-/sikkerhedskonsulenten og dens souschef. Hvis vedkommende afdelingsleder befinder sig i fængslet uden for normal kontortid, kan underretning også gives til denne. Endvidere forekommer det i konkrete tilfælde at underretning om observationscelleanbringelse uden for normal kontortid sker til vedkommende afdelingsleder hvis denne tidligere har truffet beslutning om at vedkommende indsatte ved tilbagekomst fra weekendudgang skal udelukkes fra fællesskab med vagt i observationscellen på grund af mistanke om indsmugling af narkotika.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.4.1. Indledning (sikringscelleanbringelse)

Med håndskrift på en af rapporterne var det påført at den indsatte blev sat i "obs'en" kl. 23.50 (efter udtagelse af sikringscelle kl. 23.45). Det drejer sig om en anbringelse den 24. marts 2003, j.nr. 2003/305/00046. Af en anden sikringscellerapport (vedrørende samme indsatte) fremgår det at der foruden den observationscelleanbringelse som jeg modtog rapport om under inspektionen (en anbringelse den 26. januar 2003), tillige var en observationscelleanbringelse af den pågældende indsatte dagen før, dvs. den 25. januar 2003. Jeg bad arrestafdelingen om at oplyse om der forelå observationscellerapporter vedrørende anbringelserne henholdsvis den 25. januar og 24. marts 2003 og i givet fald vedlægge en kopi heraf.

Fængslet har vedlagt kopi af rapporter om anbringelserne i observationscelle disse dage. Fængslet har bemærket at de første tre tilførsler på observationsarket vedrørende anbringelsen den 25. januar 2003 ved en fejl er dateret den 24. i stedet for den 25. januar 2003, og at der i begge rapporter ikke er notat i rubrikkerne om underretning hvorfor det må antages at underretning ikke er sket. Fængslet har anført at fængslet

fremover vil være opmærksom på den korrekte udfyldelse af observationscellerapporterne (herunder overholdelse af kompetencereglerne, jf. ovenfor).

Direktoratet har henholdt sig til fængslets udtalelse med bemærkning om at direktoratet har noteret sig at fængslet fremover vil være opmærksom på den korrekte udfyldelse af observationscellerapporterne, herunder overholdelse af kompetencereglerne.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 8.4.10. Fast vagt

Jeg noterede mig at fængslet ville tage spørgsmålet om fast vagt op til fornyet behandling, og tilkendegav at jeg afventede underretning fra direktoratet om resultatet heraf.

Direktoratet har oplyst at fængslet i en meddelelse til personalet af 30. december 2004 har fastsat nye retningslinjer for fast vagt ved sikringscelleanbragte der er fikserede. Direktoratet har vedlagt meddelelsen som direktoratet har henholdt sig til.

I meddelelsen har fængslet indledningsvis gengivet punkt 4 i Direktoratet for Kriminalforsorgens vejledning nr. 90 af 16. maj 2001 om anvendelse af sikringsmidler i fængsler og arresthuse hvoraf bl.a. fremgår at en fast vagt er en dertil udpeget fængselsfunktionær eller andet kvalificeret personale der ikke samtidig har andre arbejdsopgaver end at tage sig af den fikserede indsatte. Det fremgår dernæst bl.a. af meddelelsen at direktoratet over for Statsfængslet i Horsens telefonisk den 30. december 2004 meddelte at den hidtil praktiserede ordning, hvorefter funktionen som fast vagt blev varetaget af personalet på skift i perioder af en halv times varighed, straks skulle bringes til ophør. Det fremgår endvidere at direktoratet samtidig over for fængslet tilkendegav at en vagtperiode på to-tre timer efter direktoratets opfattelse vil være passende for at tilgodese hensynene bag ordningen med fast vagt. Direktoratet tilkendegav desuden at dette kan fraviges efter en konkret vurdering således at vagten

afløses efter en halv time, fx hvis det viser sig at den indsatte er meget udskældende og spyttende mv. Fængslet har i meddelelsen anmodet om at der fremover administreres i overensstemmelse hermed. Det er samtidig anført at eventuel beslutning om anvendelse af kortere vagtperioder end to-tre timer inden for almindelig kontortid træffes af afdelingslederen eller dennes stedfortræder og uden for kontortid af vagtmesterkontoret/lederen af natstyrken. Den der træffer beslutning herom skal sørge for at der gøres notat med angivelse af grunden til beslutningen.

Jeg har noteret mig indholdet af denne meddelelse. Selv om det ikke fremgår udtrykkeligt af meddelelsen at der nu altid udpeges en fast vagt, går jeg ud fra at det sker, jf. min kritik i opfølgingsrapporten af 15. november 2004 af at fængslet efter praksis ikke udpegede en fast vagt ved sikringscelleanbringelse i overensstemmelse med straffuldbyrdelseslovens § 66, stk. 4.

9. Opfølgning

Jeg betragter herefter sagen vedrørende min inspektion af Arrestafdelingen i Statsfængslet i Horsens som afsluttet.

10. Underretning

Denne rapport sendes til arrestafdelingen (Statsfængslet i Horsens), Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arrestafdelingen.

Inspektionschef
Lennart Frandsen